

Barne- og likestillingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler, innvalgstelefon
Sissel Tveito, 33372420

Høringsuttalelse til forslag til endringer i barnevernloven: kompetanse i barnevernet, varsling til fornærmede eller etterlatte og regulering av bruk av sakkyndige i barnevernet

Kompetanse i barnevernet

Fylkesmannen i Vestfold og Telemark støtter i hovedsak forslaget.

Vi har følgende bemerkninger til veiledning av ansatte:

Fylkesmannen støtter Bufdirs forslag om krav om veiledet førsteår i alle barneverntjenester og institusjoner. Vi er ikke enig med departementets vurdering at behovet for veiledet førsteår vil bli redusert gjennom de øvrige forslagene i høringsnotatet.

Målet med satsingen er et bedre barnevern. Fylkesmannens erfaring er, uavhengig av lengde på utdannelsen, at det er svært krevende å være nytilsatt i både kommunalt barnevern og i institusjon. Ansatte vil møte barn og familier i krise med de ulike uttrykksmåter dette kan ta form av. Fylkesmannen har erfaring med at denne delen av barnevernsarbeidet viser seg å bli svært krevende for mange, og det etterspørres veiledning og oppfølging, også fra ansatte med master. Veiledning kan gi trygghet, samt kompetanse i å møte mennesker i krise og hvordan bygge relasjoner i situasjoner hvor man møter sterk motstand.

Fylkesmannen erfarer at det er et stort arbeidspress i både kommunalt og statlig barnevern, og det er svært ulikt hvordan veiledning/opplæring av ansatte praktiseres i dag. Vi mener derfor at det ikke er tilstrekkelig at hver enkelt kommune selv må vurdere omfanget av opplæring til de nytilsatte. En slik ordning vil kunne bidra til at dagens praksis med store ulikheter i kommunene opprettholdes. Et lovfestet veiledet førsteår vil, slik vi ser det, også kunne bidra til å avdekke eventuelle mangler ved utdannelsesforløpet. På samme måte kan det også lettere kunne avdekke dersom det kommer frem forhold som tilsier at den nytilsatte ikke bør arbeide med barn og unge.

Fylkesmannen mener at et veiledet førsteår må prioriteres, og kan være avgjørende for at satsingen skal få den ønskede virkningen. Vi har også tro på at konsekvensen av et veiledet førsteår vil føre til økt trygghet og trivsel for den nytilsatte, noe som igjen kan føre til redusert turnover.

Regulering av bruk av sakkyndige i barnevernssaker

Fylkesmannen i Vestfold og Telemark støtter forslaget.

Når det gjelder forslaget om forskriftshjemmel om krav til sakkyndiges mandat og rapporter vil vi spesielt understreke viktigheten av at rapportene blir utformet på en slik måte at det er mulig også for private parter å forstå dem.

Når det gjelder forslaget om forskriftshjemmel om krav til egenerklæring fra sakkyndige, har vi merket oss at det i høringen til ny barnevernlov har kommet flere uttalelser som stiller spørsmål ved sakkyndiges bindinger til barneverntjenesten. Fylkesmannen vil derfor fremheve at forskriften bør inneholde bestemmelser om at egenerklæringen skal opplyse om forhold av betydning for habilitets- og uavhengighetsspørsmålet.

Varsling til fornærmede eller etterlatte når barn under 15 år har begått alvorlige lovbrudd

Fylkesmannen i Vestfold og Telemark mener det ikke bør innføres slike varslingsregler.

Begrunnelse:

Formålet i barnevernloven (bvl) er at barnevernet skal ivareta hensynet til og beskytte barn på gruppe- og individnivå, gi omsorg og behandling og bidra til at foreldrene selv makter omsorgsansvaret. Tiltak som først og fremst skal ivareta samfunnsansvaret, ligger utenfor barnevernets mandat.

Manglende hjemmel i barnevernloven. Bvl åpner ikke for at barneverntjenesten eller andre barnevernmyndigheter kan varsle fornærmede eller etterlatte om at en ungdom er plassert i barnevernet, uten samtykke fra ungdommen og foreldrene. (Fvl § 13 b nr. 2 åpner i visse tilfeller for formidling av opplysninger også til private, men det er vurdert at bestemmelsen ikke gir tilstrekkelig hjemmel til å varsle fornærmede eller etterlatte.)

Svært liten gruppen det gjelder. Barn under den kriminelle lavalderen begår sjelden svært alvorlige lovbrudd. Det er derfor bare unntaksvis at ungdom under 15 år blir plassert i barneverninstitusjon på grunn av alvorlig kriminalitet begått før fylte 15 år, jf. bvl § 4-24. Innføring av eventuelle varslingsregler vil gjelde for et svært begrenset antall saker. Reglene vil ha begrenset betydning for barn på gruppenivå. For det enkelte barn, vil derimot varslingsregler kunne få negative konsekvenser, blant annet når det gjelder retten til privatliv, jf. EMK art. 8.

Den strenge taushetsplikten, jf. bvl § 6-7 annet ledd. Unntak i § 6-7 tredje ledd, strpl § 71 b, strl § 196 (avvergingsplikten) og strl § 17 (nødrett).

Barnets beste skal være et grunnleggende hensyn ved alle handlinger og beslutninger som vedrører barn, både på individ- og gruppenivå, jf. Grunnloven § 104 og Barnevernkonvensjonen (BK) art. 3. (Bvl § 4-1 bestemmer at det ved anvendelse av bestemmelsene i kapittel 4 skal legges "avgjørende vekt på å finne tiltak som er til beste for barnet". Varsling av fornærmede eller etterlatte, vil ikke være et tiltak etter lovens kapittel 4, og hensynet til barnets beste skal vektlegges som "grunnleggende".)

Varsling vil kunne være stigmatiserende for ungdommen og medføre sosial utestengelse, sjikane, hetsing i bl.a. sosiale medier og gi økt risiko for hevnaksjoner av særlig sårbare barn, som igjen kan føre til angst, isolasjon, skolevegring eller depresjon.

Spredning av personsensitive opplysninger kan utgjøre en betydelig personlig belastning og vil kunne få alvorlige konsekvenser for en person som befinner seg i et viktig utviklingsstadium i tidlige ungdomsår. Dette kan komme i konflikt med grunnleggende prinsipper i barnevernretten.

Varslingsregler i barnevernloven vil representere en ny type unntak fra taushetsplikten. Barnevernets taushetsplikt er sentral for befolkningens tillit til tjenesten. Ethvert unntak fra taushetsplikten utfordrer denne tilliten.

Hensynet til fornærmede eller etterlatte. Varslingsreglene i strafferettspleien skal ivareta fornærmedes eller etterlattes behov for informasjon om hva som skjer med gjerningspersonen, og gi forutberegnelighet med hensyn til om de kan påtreffe vedkommende. Straffegjennomføringsloven (strgjl) § 7 bokstav i) ivaretar hensynet til fornærmedes eller etterlattes behov for informasjon, jf. også psykisk helsevernloven (phvl) § 5-6 c. Under etterforskning vil fornærmede og etterlatte kunne ha krav på bistandsadvokat, jf. strpl § 107 a og ha rett til innsyn i dokumenter etter strpl § 242. (Ved alvorlige straffbare handlinger begått av ungdom mellom 15 og 18 år som er idømt fengselsstraff eller forvaring, vil fornærmede eller etterlatte ha fullt innsyn i saken og får dermed tilgang til svært personlig informasjon. Fornærmede eller etterlatte har i tillegg rett til varsel når ungdommen skal ut av fengsel eller psykiatrisk institusjon.)

Hensynet til så unge og sårbare barn veier totalt tyngre enn hensynet til fornærmede og etterlatte. Fornærmede og etterlattes behov for forutsigbarhet kan tale for innføring av varslingsregler. Det samme kan opplevelsen av vilkårlig forskjellsbehandling om de ikke får informasjon. Når en sak eventuelt overføres til barneverntjenesten etter endt etterforskning, har fornærmede eller etterlatte ingen lovfestede rettigheter. De har ikke innsyn i kommunens saksforberedelse, i fylkesnemndas saksbehandling eller ved prøving av saken i domstolene. Hensynet til så unge og sårbare barn bør etter Fylkesmannens mening veie tyngre enn hensynet til fornærmede og etterlatte. Lovgiver kan uansett ikke regulere seg bort fra smerten som fornærmede og etterlatte er påført.

Ingen av de andre nordiske land har varslingsregler for denne gruppen.

Med hilsen

Kari Evensen
direktør i Oppvekstavdelingen

Sissel Tveito
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent